

Carl Philipp E. Bach

Fantasie C. Ph. E. Bacha byly předmětem vzrušených diskusí již za jeho života. Imponovala jejich vysoká expresivita, odvážné harmonické postupy, náhlé zlomy afektů, subjektivní výraz, to vše za dodržování konstanty - **zpěvnosti**.

Fantasie fis moll, Wq 67, Sehr traurig und ganz langsam, 1787

Schubart - Ideen zur Ästhetik einer Tonkunst (1806, posmrtně, zemř. 1791) o fis moll: „*Ein finsterer Ton; er zerrt an der Leidenschaft, wie der bissige Hund am Gewande. Groll und Mißvergnügen ist seine Sprache. Es scheint ihm ordentlich in seiner Lage nicht wohl zu seyn; daher schmachtet er immer nach der Ruhe von A dur, oder nach der triumphierenden Seligkeit von D dur hin.*“

Temná tónina; cloume vášněmi jako jako zlý pes oděvem. Odpor a nespokojenost je jeho řeč. Zdá se, že se necítí dobře v tomto rozpoložení, takže stále prahne po klidu A dur nebo po triumfující oduševnělosti D dur.

https://www.youtube.com/watch?v=LOT_nUPvE98

Fantasie c moll z 18 Probestücken

Jde o fantasii, které podložil Bachův přítel Heinrich Wilhelm von Gerstenberg (jeden ze zakladatelů literárního hnutí *Sturm und Drang*) monolog z Hamleta. Bach sám označil v dopise z 10. února 1775 tuto skladbu jako „temnou fantasii“.

Fantasie je rozdělena do tří hlavních oddílů, které jsou dány označeními Allegro moderato - Largo - Allegro moderato.

Schubart – c moll: „*Liebeseklärung, und zugleich Klage der unglücklichen Liebe. – Jedes Schmachten, Sehnen, Seufzen der liebetrunkenen Seele, liegt in diesem Tone.*“

„Vyznání lásky a současně nářek nešťastné lásky. Každé strádání, touha, vzdychání láskou opilé duše leží v této tónině.“

Tóninový plán je značně široký: c-As-D7-G-g-Es.

Elementy stabilizujícími formu obou krajních dílů: **arpeggia**, které ústí do motivů se zdůrazněnou virtuosní složkou.

Recitativní charakter :v první části, která má přinést pokud možno **co nejvíce po sobě jdoucích afektů**. Záměrem skladatele je **schéma otázky a odpovědi**.

Bach důsledně střídá **výbuchy afektů s momenty uklidnění**. V místech zahuštění výrazu se velmi rychle střídají arpeggia s quasi recitativními místy.

Afektivní vzrušení je hudebně dáno **permanentními harmonickými změnami, chromatikou, enharmonickými záměnami a prudkými dynamickými kontrasty.**

Vrcholem je hudebně rétorická **figura vyjadřující otázku.** Odpověď je dána klidem a úsekem lyrického charakteru, který je zakončen fermatou. Poté nastupuje figurativní motiv s dramatickou akcentací.

Střední díl Largo má zpočátku **kantabilní charakter.** Je kontrastní k první afektivně "temné" části - této části odpovídají v Hamletově monologu slova „*do světla! k rozkoši!*“ atd.

Pak výraz opět nabývá na intenzitě pomocí dynamických **kontrastů a chromatického pohybu** v basu. Kulminací je **septimový akord.** Vyznění vzrušení je dáno harmonickým **rozvedením septakordu a dlouhé decrescendo.**

Instrumentální recitativ je přechodem k závěrečnému dílu, který má **funkci reprízy** a má i obsahový vztah k prvnímu dílu. Těsně před koncem se objeví krátce **motiv ze středního Larga** jako určitá reminiscence.

https://www.youtube.com/watch?v=X53TvVY4_BY